

TELEGRAPHUL ROMANU.

Telegraful ese de döue ori pre septemana: Duminecă si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foie pre afara la c. r. poste cu bani gata prin scrisori francate, adresate către espeditura. Pretul prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr' 58. ANULU XX.

Sabiu, in 20 Iuliu (1 Aug.) 1872.

tru celealte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarhia pre unu anu 8 fl. iéra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princip. si tieri straine pre anu 12 $\frac{1}{3}$ anu 6 fl.

Inseratele se platesc pentru întâi a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a döna óra cu 5 $\frac{1}{2}$ cr. si pentru a treia repetare cu 3 $\frac{1}{2}$ cr. v. a.

Sabiu, 18/30 Iuliu.

Fruptele stării celei abnorme, in carea se afla administratiunea politica in fndul regiunii, le vedem cu ochii, in ceala ce se petrecu de vro 6 dile, in comun'a Resinariu.

De 6 dile jacu 2 compagnii de venatori militari, că execuțione, incuvaritati pâna la 4 si 5 soldati in locuintele membrilor comunităției si a altor in acestu tempu de scumpe si in mijlocul lucrurilor economice. Mai multi locuitori suntu arestatati in o casa pustiuta, necurata fără de cele trebuințiose.

Inspectorul locului (amploiatu sasul al Magistratului Sabianu) tractă acolo cu ómenii că intr'unu Paschalicu; representanti'a comunale nu mai are nici o trecere, nici o funcțiune, membrii ei suntu insultati; unui representante betrânu, de 75 ani, i sa amenintiatu cu versare de sânge, si s'au arestatu prin baionete. Tote acestea fără sa se scie adeverat'a ansa a acestei execuționi marziali. Se dice, ca dupa ce comunitatea Resinariului era si adusu unu conclusu, in carele dechiară, ca nu mai are incredere in inspectorul sas, carele fără scirea ei, dimpreuna cu notariul comunităției, carele si-a atrasu nemultamirea poporului, aru fi descuiau cu asistintia de gendarmi si prin unu fereuriu lad'a comunala de documente, si aru si luatu documente de acolo, pentru carea fapta comunitatea au conclusu a arată acésta la ministeriu, insarcindu pre antistita ei a aduce conclusulu in deplinire, notariul comunual cu unii jurati aru si impedecat acestu conclusu, iéra mai multi din poporu i aru si datu pentru acésta pedeca votu de neincredere. De aci notariul, aru fi aratatu pre poporul din Resinariu de resculatoriu, si inspectorul s'au dusu cu militia, dicendu, ca nu va luá militia de pre poporu pâna nu va declará comunitatea, ca nu va mai face atari concluse nebune.

Dupa alta versiune audim, ca dupa ce au decisu ministeriulu de interne procesulu intre cetatea Sabiuului si comun'a Resinariului, dandu voia Sabiuului a aduce lemne din muntele Siant'a pre otarul Resinariului, pâna inca se tractă desdaunarea ce are sa o dea Sabiuulo, si lucrul, dura inca nu era pre deplinu finit, aru si avisatu magistratul pre unu numero de pioneri militari sa si incepa la lucrarea drumului in Siant'a, fără scirea Resinariului, iéra pâna cându acesti pioneri si voru continua lucrările pre otarul Resinariului, s'au adusu incidentul cu execuționa militara, carea va siede pre Rasinaren, pâna se va fini lucrarea drumului.

Destulu, ca din cele audite, poporul din Rasinari sufere sub unu tractamentu de execuțione, ce baga in ingrigire pre ori-ce omu de prin pregiuru. Capetandu informatiuni mai detaliate, le vom comunică in urulu viitoriu.

Despre Croati'a cetim in „Corr. Slave“: Fusiunea partidelor politice in Croati'a a primitu in adres'a ce diel'a acestei tieri a coronei Ungariei a ascernut'o regelui o forma concreta. Conteles Lo-nyay ingagiase in iern'a trecuta negociaționei cu capii opusetiunei croate pentru de a ajunge fusiunea partidei guvernamentali cu partid'a naționale croata de o parte si pentru o cordialitate durabile intre Croati'a si Ungari'a de alta parte.

Pentru arangamentele cu Croati'a, elu avuse, din punctu de vedere ungerescu, unu singuru interesu in jocu; de a obtine dela Croati'a adhesiunea la pactul incheiatu intre Austri'a si Ungari'a in 1867, intru cătu pactul privesce si pre Croati'a.

Adres'a croata este opera celor döue partide ale dietei din Agramu. Recunoscerea pactului din 1867 e formulata in pasagiul adresei ce dechiară ca voiesce a tramite delegati in parlamentul ungu-

rescu. Acésta este ce pâna aci partid'a croata naționale a refusat totu-déun'a.

Obtienendu acestu punctu principale, conteles Lo-nyay a concesu din parte-si revisiunea tratatului, la care partid'a naționale nu luase parte si care se incheiaște intre Ungari'a si majoritatea unionista a dietei croate din anulu 1868. Adres'a croata cere denumirea unei deputatiuni regnicolare, carea sa se puna in contielegere cu o deputatiune regnicolare ungarésca asupra punctelor de revisiunea pactului specialu incheiatu intre Ungari'a si Croati'a in an. 1868. Noi afâmu in aceea-si adresa croata enumerate si conditiunile ce au a se pune de către Croati'a Ungariei dreptu pretiu de o intielegere definitiva cu acésta. Intre dorintele croatilor nu se afla nici un'a, că Ungari'a sa nu o pôta concede de bona voia.

Preste totu croatii tindu la o autonomia pronuntata cătu se pote de bine a tierii loru; asi voiescu ei că „banulu“ seu guvernatorele loru se sia responsabile inaintea dietei croate si independenția completa in admintstratiunea financiilor croate. Ungari'a nu are unu interesu de a se amesteca in afacerile interiore ale Croatiei.

Cătu pentru cele-lalte dorintie ale Croatiei, pre cum incorporarea confinielor militari la Croati'a, schimbările ce suntu de a se face in privint'a reprezentării Croatiei in parlamentulu ungarésca, voru si conceze fără dificultati din partea Ungariei.

Adres'a mentiunéza si de incorporatiunea Dalmatiei. Tiér'a acésta face parte din Cislaitani'a; cu acésta inse voru trebui croatii sa se intieléga.

Statutul scolaru alu serbiloru e sanctionat; priu acésta li sa inlocu in afaceri scolari cea mai largă autonomia. Tote comunele serbe forméza uno districtu scolaru autonomu, care singuru si alege inspectori si oficiele sele scolare. Oficioul scolaru alesu de districtulu scolaru concessiunea si presige cătile scolari, educe pre invetiatori, escula inspectiunea preste tote scolile serbe si preparandie cu privintia la instructiune; pune pre invetiatori, i suspende si pensioneza; elu inspică cătile scolari si administrationa loru, elaboră uno planu generalu de invetiamantu; se ingrijește de prepararea cătilor scolari, contribuie stipendie; elu decide in tote apelatiunile ca instanta a 2-a resp. 3-a si esmit ordinatiuni cu privintia la relatiunile interne si externe scolari.

Acésta autonomia a serbiloru in afaceri de scola o asta „Napó“ de pré larga. La transactiunea, in care s'a invoiu regimulu ungarésca cu serbi in punctulu acesta, a abdisu regimulu la avantajie esentiali, care le asecora legea scolaria fatia cu statulu confessiunilor singuratic; regimulu a aratatu o asiá mare incredere, care se apropia de sacrificarea intereselor statului. Déca serbii au capatatu o autonomia asiá de larga, care paralisează control'a statului, trebuie sa se observe cu atât'a mai multu ca folosescu-se ei de acestu dreptu.

Scirea ca nationalii croati voiesce a refusat regimului indemnitatea „M. Politika“ nu o ia seriosu. Seu ca partid'a naționale voiesce in realitate pacea si atunci nu o va turbură pentru o cestiune atât'a de subordinata, seu apoi cu ea aru impedecat impaciunirea pâna in a 12 óra, si atunci i-aru stă mai bune midilöce la mâna spre impedecarea compromisului. Cea din urma inse nu se pote presupune de nationali.

Visitele imprumutate intre capetele incoronate se voru repeli in lun'a lui Septembre a acestui anu. La Berlinu se voru asta cu ocasiunea revistei celei mari de trupe afara de imperatulu si regele nostru si imperatulu rusescu.

Agentulu României din Belgradu, Vacarescu, scriu mai multe diurnale, a fostu in o missiune secreta in Cetigne, capitala Montelui Negru, de unde s'a reintorsu.

Serbi'a. Consiliulu comunala de Belgradu a invitatu cinci-dieci de municipalitati straine că sa asiste la incoronarea principelui Milanu ce va avea locu la 22 Augustu. Printre consiliele comunale invitate suntu acele din Iassi, Bucuresci, Viena, Petersburg, Moscov'a, Kiew si Athen'a.

In Franci'a se occupa tote diuariile cu imprimutulu de statu; ele suntu de creditia ca operatiunea imprimutului va gasi participatori multi chiar si in afara, asiá incătu sum'a ceruta va fi duplicata si triplicata.

„N. Fr. Pr.“ capeta din Madridu detalii despre atentatulu asupra regelui, căruia regole aru fi ramas victimă, déca priveghiarea onoru fideli nu-lu scapă. Agentur'a in Parisu si admirul Topete capetara mai totu-o data scirea despre complotu. Dela agentura sosira căte-va ore nainte de atentatul unu telegramu cifratu care si fu comunicat regelui de Zorrill'a, presedintele ministrilor. Cu tote aceste regele Amadeu refusă a se modifica programul dilei aceleia bateru intr'unu punctu. Elu rise de acele temeri si se duse in acea séra dimpreuna cu soci'a sea in concertulu dela care se intorse intr'unu caru acoperit u ora naintea mediului noptiei. Fără scirea regelui luara măresialulu palatului in contielegere cu guvernatorele din Madridu mesuri precautive, cari dupa cum se arată mai tardiu n'au fostu de prisosu. In momentulu cându carulu caru din Puerta del Sol spre strad'a Arsenalului care in acelu locu e fără ingusta, se audi o detonatiune teribile; din tote partile sarira politistii pregatiti si se incinse intre acesta si atentatori o lupta fără viua, in care unul dintre cei din urma remase mortu in locu, altii doi raniti. Celor-lalti doi dintre conjurati le succesera a se perde in tumulto. Unu calu înhamatul d'ai regelui capatara o blesura. Scirea despre acestu eveniment se imprascia că fulgerulu. Madridu remane vîra, din caus'a caldurei celei mari preste di, vioiu pâna tardiu nótpe, de aceea palatulu regelui fu in data circomdatu de o multime indesita curioasa, care in-dupla pre regele de repetite ori a se arată de pre balconu. Nótpea o petrecu Amadeu priveghiando. Manifestările tumultuoase de simpatia cătu si primirile continue in adientia a tuturor oficiilor carii gratala la scaparea vietiei nu-i concesa a se dă odihnei. Dimineti'a se cantă in capel'a castelului residentialu unu tedeumu, mai tardiu se celebră in biseric'a San Isidoro in asistint'a unei imboldiari mari de ómeni o misa solena. Dupa aceea se duse regele pre diosu pre strade; si ochiulă vatemarile, care le causase glontele menite lui la o casa din strad'a arsenalului. Cercetarea criminale e in curgere.

Salvatorele celu adeveratul regelui din Spania a fostu visitiulu lui; dupa impuscaturi, acesta intielegendu situatiunea, scapă pre regele si regin'a de pumnările ucigasilor, cari erau pregatiti pentru casulu ca armele de focu sa remâna fără efectu, prin uno galopu furiaș. In lupta inderetnică, peptu la peptu, care o avuse organele de securitate cu band'a ucigătoare postata aproape de loculu faptei si constatatorul din 16 iunii, usioru potea deveni perisulosa si intardiere.

Votulu separatu

alui secret. ministeriale L. a d. s. l. Vaida; că membru comisiiunei esmise din conferintă națională în Alb'a-Iuli'a io 27 iuniu 1872.

II.

Intorcendu-me acum la proiectul de rezoluție alu majoritatiei comisiiunei, declaru, cum ca, incătu prin acel'a, se recomenda, că sa luăm parte activa la alegerile deputatilor pre lângă respectarea programului național — eu in principiu lu partinescu din tota anim'a; pentru ca — precum amu avutu onore a atinge in partea I-a a acestui votu separatu — și dupa convingerea mea, e cu multu mai coresponditoru intereselor națiunii române, decât projectul minoritatiei, cu atâtua mai vertosu, ca déca aru decretă prea on. conferintă acum participarea la alegeri, atunci vomu potea ave firma sperantia, ca o atare decisiune va fi acceptata de intrég'a române transilvana, și asiā se va fi vindecatu slabitoria rana a lipsei de cointelegerere, și in venitoru vomu fi toti impreunati in privint'a tienutei politice, și vomu vedé restaurata solidaritatea asiā de adencu dorita.

Sum dura de acordu in principiu cu majoritatea comisiiunei, nu sum inse multiamitu cu tota punctuatiunile, cari se asta in acela projectu.

Majoritatea comisiiunei, adeca in locu sa se fi folositu in projectul seu de o espressiune generală buna-ora, ca: „dela candidatii români se ascēpta stricta sustinere si observare a programului național”, a intratu in punctuare mai detaliata, dura totu-si — pote pre lângă alte respecte chiaru si pentru scurtimea tempului — nu a facutu unu program in tregu (ce in totu casulu aru si avutu baremu atât'a folosu realu, ca fiescencie aru si cunoscutu dintru acel'a tota postulatele românilor ardeleni), ci a punctuatu in projectul seu numai unele — ce e dreptu — esentiale parte ale programului național, accentuându in acel'a mai cu séma autonomia Transilvaniei si continuitatea de dreptu cu privire la an. 1863.

Departu sa sia de mine, că sa traga căto de pucinu la indoieala ocelu adevetu cunoscetu de tota lumea, cumca români dorescu autonomia Ardélului. Nicic chiaru eu voiu fi acel'a, care sa negu cătu de mare insemnatate atribuiesce româneima legi si despre in articulara naționei române, redobedita dupa o lunga si doiōsa acceptare de patru secoli. Afirmu inse, ca eu intre impregiurările presente a-si tien de o modalitate scopului nici decât corespondiatória si reu alăsa (chiaru acum, cându alegerile stau la usia, fără că noi sa ne fi potut pregăti de temporiu la acele) a stă inainte cu unu astu-feliu de programu; pentru ca prin o atare procedura, in locu sa sia ajutatu

causei naționali, se pote provede siguru, ca amu spori inca obstaculele, contr'a căror'a vomu ave de a lopță, — amu ingreună insemnatu reusirea candidatilor nostri la alegeri, și amu esoperă nisice resultate de totu contrarie acelor'a, ce s'au tientu cu puctualitatea de sub intrebare.

Presupunem pru unu momentu, ca prea on. conferintă aru acceptă proiectul de rezoluție alu majoritatiei comisiiunei fără nici o modifi-care, asiā precom este acel'a formulato, si prin urmare aru decretă; că români cu ocasiunea alegerilor sa voteze numai pentru atari candidati, cari voru dă unu program respicatu dupa indegetarea contintă in desmemoratul projectu.

Intrebă: óre ce aru resultă din acel'a?

Aru resultă, ca antagonistii nostri politici, ve-diendo acestu programu, ce e chiaru antepode, chiaru diametralu opusu facia cu alu loru, de nu aru merge chiaru pâna la atacarea insusi a libertati personali a candidatilor nostri, injurându-i, ca sustine unu programu contrariu legilor, dura aru pone de a bona séma inca in dieci tu mai multe pedeci alegerei candidatilor naționali, si prin felia de felu da machinatuni, cortesii, bă casualmente chiaru si prin propunerea de contra-caudati români etc.; ei — cari au cîrm'a in mâna, suntu mai routinati in afaceri electoralni, si se potu servî de multi factori si mijloce cari noue, ne lipsescu —, voru impedece partea cea mai mare a alegerilor români de a votă pentru candidatul nostru, si i veru seduce a votisă in favoreea altoru candidati. (Astă le va si succede; avemu esempe in Ungaria, unde chiaru si pru unu candidatul că Alessandro Mocioni, ei au avutu potere, alu face, că sa cada la alegeri in mai multe cercuri electoralni.) Asiā e moi multu că verosimile, e unu adeveru nerestornaveru, ca forte pucini români voru votă pentru candidatii nostri de unu atare programu, si prin urmare cadiendu in cele mai multe cercuri candidatii naționali, chiaru si acolo, unde avemu majoritate precumpantoria; caderea apoi va fi interpretata intr'acolo, cumca români transilvani nu voru sa scie nimicu de unu astu-feliu de programu, si ca cele ce se cuprindu in acel'a nu suntu de locu postulatele națiunii române, ci numai ale unor agitatori.

Apoi — precom amu atinsu mai susu — cu aplecarea unei procedure in sensulu projectului majoritatiei, abiā vomu fi in stare a alege 4—5 deputati, pre cându servendu-ne de o modalitate corepondiatória, si noi intelectuali implenendu-ne cu zelu si energia detorint'a nostra, sum convinsu, ca — pre lângă tota cortesie si coruptiunile aplecate din partea partitelor, si pre lângă tota vitregitatea legei electoralni si scurtimea tempului de pregatire —, vomu poté reesi inca

cela pucinu cu 12—13 deputati naționali, respec-tive vomu poté — de si nu de totu, dura in mare parte — mijloci aceea, că voturile alegatorilor naționali sa nu fia solosite in contr'a intereselor naționali. —

Dura mai este inca si unu altu motivu — dupa convingerea mea — forte ponderosu, care me ab-tiene de a primi fără modificare in form'a sea presenta projectul majoritatiei comisiiunei.

Déca privim numai baremu odata, inse cu deplina atentiu si fără patima si sensa magire map'a etnografica a Europei, asta unica privire de ajunsu, că sa ne convingem, cumca atâtua români, cătă si maghiari suntu dôue națiuni relativamente mici, pucinu numerose, incungurate de tota laturele de dôue elemente straine gigantice, cari i amenintia cu cutropire si inondare totale.

Prin urmare rationalmente nupotem neugă, ca, fiindu espuse amendoue la totu asemenea pericile, identitatea intereseelor loru loru comună in demna si pre maghiari si români, că sa puna odata la o parte jalusi'a dusmanosade pâna acum, sa se nisuișca a apropiā, a complană diferintiele esistente, si sa se ajute imprumutatu unii pre altii pre calea progresului si a consolidării, că asiā intarindu-se, sa fia in stare spre conservarea individualitatei loru naționali, cu poteri unite a pune stabila măntuitoria in contr'a undei amenintări a poporelor celoru gigantice. Si totu-si ce vedem? Vedem cam o asemenea manopera intre aceste dôue națiuni; bona-ora precum aru si alor doi frati, cari aru ave a se defendă in contr'a unei cete intregi, si in locu sa de spate, si sa se apere cu poteri unite, aru incepe a se atacă si a se slabî unula pre altulu?

A sositu tempulu supremu că in interesulu comun alu acestor popore sa incete in fine continuarea acestei procederi funeste. — Continuarea-i mai depară, cu atâtua mai pucinu s'ar poté motivă, fiindu ca o complanare multiamitoră a diferintelor intre maghiari si români e realizabile fără truncare a intregității statului si fără periclitarea existintei, nici a națiunii maghiare, — singură su-premată loru maiestria aru suserii o scadere, nici decât inse interesele vitali. In acestu statu poliglotu, in care ne-a esiediatu sătea, traimus diferite nationalități lângă olalta — o convietuire de secoli numerose a staverit relații intime, interese si legături strinse intre noi. A dorî sinceru că fiescere dintre aceste sa se semlișca fericite si multiamite, la astă ne indémna atâtua semliu de dreptate,

FOISIORA.

Antâia carte de lectura si invetiatura practicata in scola in decursulu anului scolariu 1871/72.

Resinariu, 25 iunio 1872.

Aru si de dorit u si in interesulu invetiamentului, că sia-care invetiatoriu dupa polint'a si capacitatea sea — sa-si faca observările sele si sa-si dea parerea asupra cătilor scolare noue, introduse si practice in scola cu invetiaceii si invetiacele.

1. Ca pâna incătu cătile aceste noue suntu mai preferabile fatia cu alte asemenea căti mai vechi?

2. Care din aceste aru si mai practicabile?

Cumca toti invetiatorii nostri au chiamarea si detor'a a-si dă parerea asupra cătilor didactice nou compuse si edate cu scopu a se introduce in scolele noastre, acăstă se vede ca este si intenția Venerabilului Consistoriu archidiecesanu scolaru expresa in Circulariulu cu nr. 284 din anul 1870 privitoru la „Antâia carte de lectura si invetiatura pentru scolele poporale române compusa si edata de parintele protopopu si profesoru pedagogico-teologicu Ioanu Popescu”.

Parintele protopopu si prof. Ioanu Popescu, in anul trecutu 1871 a adusu la cunoscintia conferintei invetatoresci din Sabiu amiatitulu circulariu si conformu acelui a recomandatua conferintie a luă la discussione acăsta carte.

Conferintă fiindu ca avea la ordinea dilei alte teme de discutatu anume otarite de conferintă an-

lui precedentu, la propunerea comisiiunei alese din singlu ei a decisu: ca „Antâia carte de lectura si invetiatura” sa se ia că tema in discussione la conferintă viitoră a an. 1872. Ca invetiatorii potu sa practice acăsta carte cu adultii; ba le sta in voia sa o introduca si practice chiaru si in scola cu invetiaceii si invetiacele, că apoi cu atâtua mai usioru sa-si pote dă parerea despre ea la conferintă viitoră.

Este in genere cunoscutu, ca e forte greu si impossibil a potea corespunde ori si cine pre deplino asceptărilor ce s'ar cere a dă prin observările facute cele mai esante si mai nimerite lamuriri asupra unei căti didactice. Acestea se potu acceptă a se face numai de către barbatii de specialitate si de către invetiatori bine qualificati atâtua in sciințele teoretice cătu si practice pedagogice.

Amu fostu si suntu de acea firma convingere, ca unu invetiatoriu numai in acelu casu 'si pote dă o parere ce-va mai lamurita asupra unei căti scolare:

1. déca studiédia bine acea carte si alu

2. pre lângă studiare o si practica in scola cu invetiaceii si invetiacele sele.

Mai inainte de a intră in cestionea despre care mi-amu propus a tracă, 'mi lienu de datoria a cere mai intâi scusa si indulgentia atâtua prea stimatului autoru cum si tutororu barbatilor de specialitate si specialu fratilor invetiatori — déca mi-amu luato si eu că invetiatoriu in drasnel'a a face observările mele asupra unei căti scolare.

Acăstă este: „Antâia carte de lectura si invetiatura” pre carea conformu consumlementul conferintei invetatoresci din anul 1871 o amu

introdusu si practicatu in soala cu invetiacele mele in decursulu anului scolariu 1871/72.

Deci 'mi iau voia, nu numai a face unele modește observări, ci totu odata basatu pre praeșta castigata in drasnel'a a recomandă si unele modifi-cări esentiale corespondiatore; pre care rogu pre stimatul autoru a le luă in serioasa si drăpătia apreciare si considerare si la editiunea cea mai nouă, de le astă destul de aplicabile si acomodabile, a le si introduce.

La parte a I.

Sub numerii 1, 2, 3, si in rendulu intâiul de sub nr. 4 suntu linii, căror'a li s'ar putea dă nume de linii fundamentale ale scrierii.

Scopul linielor fundamentali dupa modest'a mea parere este acel'a, că invetiaceii din clas'a prima incepătore desemnandu-le cu stilulu pre tablitia, prin deprindere si practicabilitate sa se initiedie la formarea si inceperea ori si cărei litere.

Ugă asemenea scopu si tendintia se vede ca a avutu si prea stimatului autoru la compunerea, edarea acestei căti, a introduce si in scolele noastre poporale practicabilitatea linielor fundamentali ale scrierii, care suntu forte solositoare invetiamentului; căci dela perfect'a desemnare a acestor, se pote acceptă la siguru, ca elevii incepatori sa castige o scrisoare frumosă si legibila.

Cu referintă la liniele prezintă, trebuie sa me dechiaru sinceru — basatu pre propriu-mi esprentia, ca afara de renderile intâiul de sub nr. 1, 2 si 4, lote cele-lalte nu le astă corespondintore si practicabile — nici dupa calitatea, nici dupa figur'a si form'a loru pentru a potea cu succesu si-guru inițiatu pre elevi sa concepa cu lesnire literile. De aceea suntu de parere si recomandu, nu

cătu si respectulu la binele patriei comune. Dara de si nu se poate trage la indoieala, cumca tota aceste natuni conlocuitore suntu legate reciprocamente de oalta, prin interese multisarie si forte momentose, totu-si dupa a mea parere, intre tota aceste nu suntu alte doue natuni, alu caroru interesu vitalu sa le demande chiaru asi de neincungiuveru si asi de imperativu alipirea si cea mai intima infratre sincera catra oalta, precum de imperativu o pretinde o astu-feliu de legatura intima comununa intereselor de conservare tocmai intre maghiari si romani.

Ara si deci o ora bine-cuvantata de Ddieu, atatul pentru natuna romana, catu si pentru cea maghiara, candu s'aru pot staveri o complanare sincera si amicabila a diferintelor internationale.

Nu potu intrá aici afundu intr-o pertractare detaiata a unoru cestiuni asi de momentose, me restringu a aminti pre scurtu numai atat, ca prior mijlocirea unei impacituri escontentatorie, onorifica cu romani transilvaneni, maghiarii nu numai i pre romani din Ardeiu i-aru castigá de amici sinceri, ci acesta impaciuire, asi dicendu, aru aduce cu sine si amicitia fratiesca a romanilor din Ungaria, aru dobendu sympathia si sprignirea tuturor romanilor din Austro-Ungaria, bá aro in lesni forte o cointelegera fratiesca si cu consangenii nostri din Romania; si dieu nu e posibile, ca maghiarii, — ei, cari reconoscu insusi, ca stau isolati pre pamant, unu soiu fara rudenia in tota lumea larga — sa fia intr'atata orbiti de imensa trusia nationale, ca sa nu inteléga, cumca unu atare sprignu poternicu nici decat nu poate fi indiferente, si ca li-aru fi unu castig de mare insemnata, deea in orientu Romani, ca unu statu vecinu de 5 milioane locuitori aru schimbá relatiunile sele de astazi in relatiuni amicabile cu ei.

Iéra noane romanilor, unui poporu sfasiatu potitesc in 3 imperie si remasu indereptu (din vittigitatea trecutului si parte chiaru si din via nostra) in molte privintie, noane, cari apartienem — ce e dreptu — la marea ginte, latina la o rasa culta si cea mai numerosa in Europa, dara de 17 secoli, de candu divulu Traianu a descalecatu aici cu stramosii nostri, suntemu mai de totu uitati de aceste rudenii departate, si abia numai de cati-va ani incocice incatuvu cunoscuti de ei, ca consangenii, fara sa polemu inse conté pre ajutorulu loru (aloru, cari nu simtiescu inca necesitatea imperativa nici a se interesá de noi) mai multo, ca: cunoscerea rudenitatem nostro ne insufla ore care securitate si taria morale, in trebu: ore noane, cari impreuna cu maghiarii stam cu doue insule in oceanulu imensu alu slavismului si ger-

numai modificarea acestor linii dela partea I, dara chiaru cassarea loru — si inlocuirea cu altele mai perfecte si mai corespondintore scopului destinat.

Mai departe dela partea I nr. 4. recomandu cassarea si a literelor scrisse din urmatorele motive: Pre tempulu catu durédia deprinderile elevilor cu desemnarea liniei fundamentale, totu atunci succesiu se occupa cu cunoscerea dicerilor si a cuvintelor; cu analisarea si desmembrarea dicerilor in cuvinte, a cuvintelor in silabe si a silabelor in sonuri, prin urmare astu a fi mai cu scopu si mai recomandabilu, ca la desemnarea literelor sa se pasiesca numai dupa ce au trecutu elevii cu succesiu bunu tota pregatirile necesarie de a potea incepe la carte a doua.

Cá linii fundamentali mi iau voia a recomandá pentru „Antai'a carte de lectura si invetiatura“ urmatorele care s'au practicatu cu celu mai bunu si laudabilu succesu in decursulu mai multoru apoi la scola capitala normala din Resnari:

1. Punctulu. *)
2. Linii verticale de susu in josu grise.
3. Linii orizontale dela stang'a la drept'a.
4. Linii piedisie de josu in susu subtiri si de susu in josu grise. Cele subtiri se incepu de josu dela stang'a susu spre drept'a, iera cele grise de susu dela drept'a josu spre stang'a.
5. Linii incovoiete la stang'a grise de susu in josu, si la drept'a de josu in susu subtiri.
6. Linii incovoiete susu, si linii incovoiete josu.
7. Linii piedisie subtiri si grise impreunate.
8. Linii incovoiete impreunate, un'a subtire spre drept'a, si un'a grise spre stang'a petrecute.

*) In manuscriptulu autorului suntu trase si liniele, pre care inse tipografa nu le posede.

manismului, poate se ne sia indiferenta o relatiune sincera amicabila cu natuna maghiara?

(Va urmá.)

Varietati.

** Colaboratorele lui „M. Polgar“, Gregoriu Moldovanu, a pusu sub tipariu unu tomu de cele mai frumosene cantecu si balade romanesce traduse in unguresc. Acelu tomu va aparé in 1 Sept. o. c. Pretiula e 1 fl.

** Statiunea de telegrafu a drumului de ferro Danesiu si Sighisior'a suntu imputernicite a primi depesie private.

** (Unu fenomen curiosu.) Erisera, la 13 ale curentei, intre orele 9 si 11, tota gradinile publice si trotoarele din Bucuresci au ramas gole de lume, care fugau in tota partile dandu din mani, si damele mai cu sema batendu si scuturandu si din picioare. Dara sciti de ce fugeau si se aperau astu-feliu? Credeti ca de vre-unu incendiu, de vre-o furtuna, de vre-o grindina, sau de vre-o ploria obicinuita? Nu, nimicu din tota acestea: Ploua fara apa, din spatiu mi de gigantii, unu felu de gandaci ca aceia ce s'au ivitu si in Francia in urma resbelului din urma, si pre carii francesii le-au datu numirea de musce prussiane.

In acel-a-si tempu inse, candu aceste insecte cadeau pocnindu pre figurele omenilor, si sbarau de colo pana colo, furnicandu in tota partile si petrindu in tota coltiurile si locurile cele ascunse, numai calea sa fi fostu libera, unu zadofu mare, o picla nesuperita, o atmosfera grea se simtia de fia-care omu!

Pre la 11 1/2 ore a inceputu o mica ploria, si superatorele gigantii au inceputu de a mai cadeau. Cele dejá cadiute inse, cowntau sa intre in case seu sa se urce pre didori, arbori si alte obiecte. Impregiurul luminelor lampadarelor de pre strade bâmbaiau in sboru si se gramadeau pre ele. A doua di tota stradele erau pline de insecte morte.

Domne feresce dicemu, in facia unoru asemenea pilde: amu ajunsu in vremuri rele ca sa ne mananca si gigantele din aeru, nu era destulu ca ne mananca gigantele de pre pamant.

** Jurnalul „Patria“ din 4 Iuliu, sub titlu „Choler“ a aratatu ca s'aru si ivitu in Bucuresci acea bôla epidemica, invocandu dreptu exemplu mortea unui francesu din strada Clementei. Relativ la acesta notitia „Monitoriul“ intr'unu comunicat publica urmatorul: „Pentru a se inlaturá ori-ce inquietudine ce asemenea sciintie aru putea sa produca in publicu, ministeriul, urmarindu casulu, a

9. Linii incovoiete impreunate, un'a subtire spre stang'a si un'a grise spre drept'a petrecute.

10. Linii incovoiete susu si josu lantuite.

11. Linii subtiri si grise piedisie josu spre drept'a incovoiete legate.

12. Linii de sub numerii 8 si 9 impreunate, etc.

Aceste linii fundamentale, potu servi de baza la tota scrierea, atatul dupa forma si figur'a loru corespondintore scopului, cum si dupa calitatea loru — si le recomandu ca pre cele mai perfecte si sigure pentru a initiatu pe invetiacei incepatori la formarea si inceperea ori si carei literelor.

Mai insintu insa de a incepe invetiatoriu cu elevii sei la desemnarea liniei fundamentale, e de lipsa ca toti elevii sa aiba tablitia, si acestea sa fie liniele regulato; sa-i faca cunoscuti cu directionile tablitiei d. e. susu, josu, la drept'a, la stang'a, la midilociu; susu la drept'a, susu la stang'a; susu la midilociu, josu la midilociu, la midilociu etc.

Pentru ajungerea scopului, de a putu forma toti elevii incepatori aceste linii exacte se cere, ca invetiatoriu sa-i deprinda cu tactul asiatic: ca toti odata se incapa si sa finisea fia-care linii ce se propusa si arata sa desemne.

De regula sa incepe tactul cu cuvantul „pusu“ atunci toti invetiacei fiindu asiediali la mas'a loru, cu tablitia dinainte, cu man'a stanga pre cornulu tablitiei stango si cu stiloul ascutit in man'a drept'a — tiendu regulato cu cele trei degete principale dela acea mana, la comanda invetiatorului „josu“ sau „susu“ punu stiloul in lini'a destinata, tragu toti odata si formedia liniot'a areata si scrisa mai intam de invetiatoriu pre tabl'a cea mare a scolii, —

Pentru ca invetiacei incepatori, sa se pota deprimi perfectu cu cunoscerea dicerilor, cu desmembrarea acestora in cuvinte si a cuvintelor in

constatatu atatul din raportul serviciului sanitaru alu capitalei catu si din insasi declaratiunea medicului curantu respectivu ca acelu casu invocat de jurnalul „Patria“ nu a presentat nici celu mai micu fenomenu de cholera si nu a fostu decat o alteratiune forte obicinuita a intestinelor (strangulatiilor).

** La Moscova, aparitiunea cholerei e constatata de buletinele oficiale ce publica tota diuariile acestui oras. Dela 13 pana la 28 Iuniu, s'au intemplatu 73 casuri de bôla. Terminulu de midilociu alu casurilor noi e celu putiu de 5 pe di. La 29 Iuniu, s'au ivitu 20 de casuri noi. Numerulu mortilor intrece cu mai multu de optu ori pre alu celor vindecati.

„Journalul de S. Petersbourg.“

** Sântul parinte Pius IX, intr'unul din discursurile sele de curendo, amintindu o parabola a domnului nostru Iisusu Christosu, a vorbitu multu despre oulu gâinei si de pui. Eata explicatiunea acestei solicitodini a sântului parinte.

Pius IX are o gâina pre care o viziteza mai in tota dilele, chiaru candu ploua. Aceasta gâina impara cu Bismarck si cu Spania onorurile actualitatieri in Vaticanu. Curtisanii, ca sa concilieze bunele gratii ale sântului parinte, nu lipsescu nici odata a se informa despre sanetatea gâinei si a puilor sei.

Pius IX spunea mai dilele trecute eminentielor carii lu incungiurau aceste amenunte: din 30 de ore clocite ale gâinei favorite numai 20 au datu pui, iera 10 au fosta sterpe.

Vorbindu despre viitoru, sântul parinte a declaratu sântului colegiu acestea:

„Daca circumstantele mi voru permite, si deca legea pentru suprimarea corporatiunilor numai va impedece de a pleca in Belgia, cum voi fi obligatul sa facu deca legea sa presentato, mi propui sa facu din acesti 20 de pui nisice claponi cu care sa ospetezu la Craciunul pre cei mai meritosi dintre cardinalii sântei biserici romane.“

„Gazetta d'Italia.“

** Poterea papasca in genere, si jesuitii in parte, de candu siefulu loru, pap'a Pius IX, a urcatu intru imperatiua cerurilor, a inceputu se debordeze din Roma si sa inunde tota Europa, pentru a urdu intrigii in contra stărei de lucruri ce li s'a creatu in Italia si Germania. Londra cea protestanta inca nu este scutita de intrigile loru. Catolicii englesi, indemnati de emisarii papiei si de enoclicile sele, au tenuu dilelo acestea unu meeting, la Willis-Room, sub presidintia ducelui de Norflok. In acestu meetingu s'au luat mai multe rezolutiuni prin care se condamna supressiunea ordinelor religioase dela Rom'a si nouele legi din Germania privitoare la iesuiti. D. Manning, unul din

sonuri si in specialu pentru a se deprinde a desemna cu esactitate liniele fundamentali se cere unu tempu de 25-30 de lire.

Potendu desemna perfectu invetiacei si invetiacele din clas'a prima incepatorie aceste linie, atunci a invinsu si a trecutu preste tota greutatile si poate si siguru ori si care invetiatoriu, ca invetiacei sei, voru forma si concepe eu lesuire ori si care litera si poate pasi cu siguritate la partea a doua. —

La partea a II-a.

Aici se incepe scrierea si cetera. Aici dupa pararea mea are sa incepa invetiatoriu mai intam cu invetiacei si invetiacele a desemna literile, asiatic dupa cum vinu in rendu sistematic in acesta carte.

Aici acum au nu numai de ale desemna, dar' au ale si cunoscere sonulu ori sunetulu, a analisa si desmembrá tota covintele dela fia-care numera ori lectiune in sonuri, apoi iera ale combiná si totodata ale si cetsi si scrie.

Pentru ca resultatulu sa fia satisfactoriu si invetiatoriu sa pota ajunge doritala scopu cu invetiacei sei, se cere sa fia preseata si sa pasiesca cu scrupulositate si moderatiune dela o lectiune la alta. Grab'a strica tebr'a. De aseea, dela una numera la altulu se pasiesce numai dupa ce mai toti invetiacei incepatori seiu perfectu a scrie si cetsi lectiunea propusa. —

Aru si forte corespondatoru deca tota covintele principale la fia-care lectiune seu numera s'aru incepe cu litere initiali d. s. a, s, a, l, a, r, a, m, a, etc. acestea sa vina apoi in rendu sistematic d-supra fia-care cuvant, mai intam litera scrisa apoi cea tiparita.

(Va urmá.)

Nr. cons. sc. 199—1872.

Publicatiune.

Inaltulu Ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune cu emisulu seu dto 10 Maiu a. c. nr. 11441, a incunoscintiatu pre acestu Consistoriu archidiecesanu, ca precum in anii trecuti, asiă și in anulu curentu se va tinea cursulu supletorius pentru invetiatori poporali fără deosebire de confesiune sau nationalitate, — și ca toti invetiatorii, cari voru participa la acelu cursu, voru capetă unu ajutoriu de 60 xr. v. a. pre di — și unde va fi posibil — și cuartiru gratuitu.

Deci acesta dispozitiv ministeriale se aduce la cunoștința invetiatorilor nostri din archidiecesa.

Sabiul, din siedintă consistorialui archidiecesanu, că senatul scolariu, lăuntru în 30. Iunie 1872.
(3—3)

Concursu.

Se publica pâna în 29 Augustu a. c. pentru vacanța parochia Berghiș de câmpie scaonului Muresului.

Emoluminte:

Casa parochială, siura, și gradina inchisa în săntiu.

10. jugere de pamentu aratoriu. —

Dela totă familiă 2. metrete de bucate, veudive jumetate.

De totă familiă 2. dile de lucru, și lacsele stolari, care totă pretiuile facu cam 400 fl. v. a.

Concurrentii vor avea a-si ascernă concursurile sele, instruite într-un statutul Statutului Organicu § 13. — subscrisulgi pâna la disul terminu cându-se va tinea și alegerea, sau dimpreuna cu inteleșul comitetului parochial respectiv — în M. Osiorhei 5. Iuliu 1872.

prin Parteniu Trombitasius de Betteléu
Protopresbiteru gr. or.
(2—3)

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante Brasesti protop. gr. or. a Lupsiei, constător din 548. susete se scrie concursu pâna 6. Augustu a. c. 1872.

Emolumentele suntu dela 80. familii căte 8 cupe bucate, căte o dî de lucru, și venitele stolare obiceinuite. —

Doritorii de a ocupă acesta parochia se potrivesc a fi teologi absoluci de rel. gr. or. conform Statutului Organicu, documentele necesare au a se ascernă scaunului prot. a Lupsiei.

Ofenbăia 12 Iuliu 1872.

In contilegere cu comitetul parochialu din Brasesti.

Nicolau Fodoreanu

Adm. prot. gr. or.
(1—3)

Concursu.

Stațiunea de unu invetiatoriu la scăoia de familie din opidulu Sabesiu devenindu vacanță, se scrie pentru ocuparea ei acestu concursu pâna la 27 Augustu a. c. st. v.

Salariul invetiatorului sta din 200 fl. v. a. și 1° lemne.

Doritorii de a căsiga amintită stațiune, suntu avisati a-si ascernă concursele provideute cu documentele recerute de Statutului Organicu pâna la susu-insemnatul terminu inspectiunei scolare distr. in Sabesiu.

Concurrentii, cari nu voru fi absoluci clerici sau pedagogi pre lângă atestatul de calificare, au sa produca altu testimoniu despre seversitatele clase ale gimnasiului de josu.

Sabesiu in 16 Iuliu 1872.

Comitetul parochialu gr. or.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea postului preotescu la vacanța parochia gr. orientale Vidrasiu, din protopresbiteratul Ternevei de josu se scrie concursu pâna în 6 Augustu 1872.

Venitul preotescu cu acestu postu impreunat este urmatorul:

1. Portiunea canonica de 7 jugere 660 □^o locu aratoriu, 5 jugere 13 □^o cositura și 787 □^o pasiune —

2. Dela 58 familii o dî de lucru cu palmă (claca.)
3. Dela 58 familii căte o ferdela de cucurudiu cu grauntiu. —

4. Stolă usuata de pâna acum.
5. Casa parochială cu 3 incaperi.
6. Usufructuarea cimitierului vechiu pre care este și casă parochială. —

Doritorii de a ocupa acestu postu preotescu suntu poftiti a trame concursele sele bine-instruite pâna la dîua alegerei 6 Augustu a. c.

In contilegere cu comitetul parochialu
Deagu 10 Iuliu 1872.

Daniil Tamasiu
Adm. prot.

Concursu.

Devenindu in vacanție parohia gr. or. Potsiagă de Josu, constător din 358. susete 65. familii.

Emolumentele suntu de fia-care familia ½ ferdela bucate, cei cu boi in grăv, cei mai seraci cucurudiu, și căte o dî de lucru, cum si stolă obiceinuita dela funcțiile preotesci, carii totă computate aducu unu venit anualu de 292 fl. 27 xr. v. a.

Doritorii de a ocupa acesta parochia au sa fie clerici absoluci, concursele au a fi provideute cu documentele necesare, și a le adresă la scaunul protop. a Lupsiei pâna 1-a Augustu a. c. 1872.

Ofenbăia in 3 Iuliu 1872.

In contilegere cu comitetul bisericescu
din Potsiagă de Josu.

Nicolau Fodoreanu,
Adm. prot. gr. or. a Lupsiei.
(3—3)

Concursu.

La scăoia normală gr. or. in Saliste suntu dôue stațiuni de invetiatori vacante, pentru a căroru ocupare se scrie prin acesta concursu pâna in 5 Augustu a. c. cal. vechiu. — Salariu anualu pentru fia-care invetiatoru este căte 300 fl. v. a. și se platesc in rate trilunarie anticipative. S'ară pofti că unul dintre invetiatorii noi sa fie teologu, pentru că sa poată propune religiunea in totă clasele scăolei noastre.

Doritorii voru tramite suplicele loru, provideute cu documentele necesare să scrie de mânilorlor proprii la subsemnată eforia.

Saliste, 12/24 Iuliu 1872.

Eforia scăolei normale gr. or.
(2—3)

Edictu.

Aronu Sitea de religiunea gr. or. din Porcesci, căre de optu ani a parasită pre legiuța sea socia Magdalina nascuta Parvu, se căză prin acesta a se infatisă înaintea subsemnatului scaunu protopresbiteralu, căci din contra, după decurgerea terminului de unu anu și o dî, se va aduce sentinția asupra acțiunii socii sepe și in absentia lui.

Sabiul, 30 Iunie 1872.

Scaunul protop. gr. or. tract. II
alui Sabiului.

L. Popescu,
protop.

Edictu.

Elenă sociă lui Ioane Popescu, nascuta Nicolau Rozea din Brasovu, care după ce sî deduse duplicită sea la actele procesului divortiale incamnatu in 12 Octobre 1871 de către barbatul ei, locmai cându era să urmeze deliberatul scaunului protopopescu, s'au facut nevediuta, trecându in România; nu se scia unde ee astă sî n'au lăsatu in locul ei vre-unu advocat să plenipotentu — este prin acesta citata, că in terminu de trei luni de dî, sa se presentedie înaintea scaunului protopopescu, căci la din contra sî in absentia ei deliberatul se va incheia, și se va ascernă cu totă actele procesului spre revisiune și superioră decisiune Maritului Consistoriu archidiecesanu.

Brasovu in 1 Iuliu 1872.

Scaunul protopopescu gr. or. Iiu alu Brasovului, că foru matrimoniale.

Iosif Baracu,
Protopopu.
(3—3)